

آیین نامه عمومی ایمنی در تعمیرگاه‌های وسایط نقلیه

۱۳۸۷

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور
به پیوست، آیین نامه عمومی ایمنی در تعمیرگاه‌های وسایط نقلیه، که در تاریخ ۸/۵/۱۳۸۷ به تصویب مقام عالی وزارت رسیده برای درج در روزنامه رسمی کشور ارسال می‌گردد.
مشاور وزیر و مدیرکل روابط عمومی - علیرضا محمدعلی

مقدمه:

به منظور تأمین و ارتقاء سطح ایمنی و حفاظت نیروی کار شاغل در تعمیرگاه‌های وسایط نقلیه و همچنین صیانت نیروی انسانی و منابع مادی کشور مقررات این آیین نامه به استناد ماده ۸۵ قانون کار جمهوری اسلامی ایران تدوین گردیده است.

فصل اول - مقررات عمومی

ماده ۱-

این آیین نامه در خصوص کلیه تعمیرگاه‌های وسایط نقلیه و امثالهم لازم الاجرا است.

ماده ۲-

در محل تعمیرگاه باید فضای کافی برای توقف خودروها وجود داشته باشد.

ماده ۳-

در اطراف محل توقف خودرو باید فضای کافی برای تردد کارگران و عملیات وجود داشته باشد.

ماده ۴-

ورود افراد متفرقه به محوطه کار تعمیرگاه صرفاً با اجازه مدیر تعمیرگاه یا نماینده او مجاز است.

ماده ۵-

تعمیرگاه‌ها باید مجهز به وسایل اعلام و اطفاء حریق مناسب باشد.

ماده ۶-

در محل شستشوی قطعات خودرو تعبیه سطل‌های شن به منظور اطفاء حریق الزامی است.

ماده ۷-

کف تعمیرگاه باید بدون حفره و چاله بوده و قابل شستشو، دارای شیب مناسب و عاری از چربی و روغن باشد.

ماده ۸-

کف تعمیرگاه باید به گونه‌ای باشد که تحمل وزن دستگاهها و ماشین‌آلات موجود و همچنین لرزشهای ناشی از آنها را داشته باشد.

ماده ۹-

سقف کارگاه باید متناسب با نوع خودرو و تجهیزات نصب شده در آن باشد.

ماده ۱۰-

در مجتمع‌های تعمیرگاهی متصدی هر واحد در محدوده کار خود مسئول اجرای مقررات این آیین نامه می‌باشد و در فضاهای کار مشترک، مسئولیت با تمامی متصدیان است.

ماده ۱۱-

در مجتمع‌های تعمیرگاهی با مالکیت واحد که اجرای قسمت‌های مختلف کار به پیمانکاران مختلف محول گردیده‌است، هر پیمانکار جزء در محدوده پیمان خود مسئول اجرای مقررات این آیین‌نامه بوده و مالک مسئول نظارت و ایجاد هماهنگی بین آنها خواهد بود.

ماده ۱۲-

انجام همزمان عملیات مختلف تعمیراتی بر روی یک خودرو ممنوع است.

ماده ۱۳-

کلیه متصدیان و شاق‌ترین واحدهای تعمیرگاهی باید دارای پروانه مهارت و گواهینامه آموزشی معتبر باشند.

ماده ۱۴-

انجام کلیه عملیات تعمیر، تنظیم و آزمایش قطعات خودرو صرفاً توسط افراد ماهر و با رعایت نکات ایمنی مجاز است.

ماده ۱۵-

مسیر ترده، محل‌های توقف، نصب تجهیزات و حضور مشتریان و با افراد متفرقه می‌بایستی با خطوطی مشخص از یکدیگر مجزا گردد.

ماده ۱۶-

استفاده از هوای فشرده برای نظافت قطعات خودرو، ابزار و سطوح کار و لباس کار ممنوع است.

ماده ۱۷-

اعمال نا ایمن، غیر مرتبط با کار، خودسرانه و شوخی در کارگاه ممنوع است.

ماده ۱۸-

کلیه امور تعمیراتی بر روی سیستم‌های گازسوز باید توسط افرادی که آموزش‌های لازم را در این زمینه دیده‌باشند، انجام شود.

ماده ۱۹-

تعمیرکاران سیستم‌های گازسوز باید علاوه بر تجهیز به وسایل حفاظت فردی مناسب از دستکش‌های ضد برودت نیز استفاده نمایند.

ماده ۲۰-

کلیه دستگاه‌های تعمیرگاهی باید دارای لوح شناسایی حاوی مشخصات فنی از طرف شرکت سازنده باشد.

ماده ۲۱-

کلیه تجهیزات، ابزارآلات و وسایل تعمیرگاهی باید در فواصل زمانی معین مورد بازرسی قرار گیرد.

ماده ۲۲-

هرگونه تغییر در تجهیزات به گونه‌ای که آن را از استاندارد یا طراحی اصلی کارخانه سازنده خارج نماید، ممنوع است.

فصل دوم - مقررات اختصاصی

الف - مکانیکی:

ماده ۲۳-

ابزار کار، تجهیزات و روش کار باید متناسب با نوع کار بوده و استفاده از ابزارآلات مستعمل، فرسوده، شکسته و معیوب ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۴-

برای جابجایی و انتقال موتور ماشین، گیربکس و سایر قطعات حجیم و سنگین باید از وسایل مکانیکی مناسب استفاده شود.

ماده ۲۵-

پس از بلند کردن خودروی مورد تعمیر توسط جک، جرفقیل، بالابر و قبل از شروع، استفاده از حرکت فلزی برای تثبیت کامل خودرو الزامی است.

ماده ۲۶-

بکاربردن هرگونه قطعات اضافی برای افزایش ارتفاع جک و حرکتها برای بالابردن خودرو ممنوع است.

ماده ۲۷-

دستگاههای جک ستونی باید دارای تجهیزاتی باشند که ضمن تثبیت صفحه جک در ارتفاع مناسب از سقوط ناخواسته آن جلوگیری بعمل آورد.

ماده ۲۸-

میزان بار قرار گرفته بر روی جک باید متناسب با توان جک بوده و دارای سیستمی باشد که در صورت اضافه بار، از عملکرد دستگاه ممانعت بعمل آورد.

ماده ۲۹-

دستگاههای جک ستونی باید مجهز به سیستم هشداردهنده صوتی و نوری در هنگام بالا و پایین رفتن باشد.

ماده ۳۰-

فقط تعمیرکاری که در حال تعمیر خودرو می‌باشد حق حضور در زیر جک ستونی را دارد و تردد و تجمع سایر کارگران در زیر جک ممنوع است.

ماده ۳۱-

در هنگام استفاده از جکهای ستونی قرار گرفتن شخص بر روی جک و یا داخل خودرو ممنوع است.

ماده ۳۲-

انواع جکهای بالابر خودرو باید بگونه‌ای طراحی شود که خودرو را به صورت یکنواخت بالا و پایین ببرد.

ماده ۳۳-

قبل از پایین آوردن صفحه جک باید از عدم حضور افراد در زیر جک مطمئن گردید.

ماده ۳۴-

کپسول حاوی گاز کولر بایستی در محلی نگهداری شود که از حرارت، تابش مستقیم نور خورشید، رطوبت، ضربه و فشار محافظت گردد.

ماده ۳۵-

قبل از جدا کردن و یا تعمیر لوله‌های سوخت بایستی سوخت داخل لوله کاملاً تخلیه گردد.

ماده ۳۶-

کلیه عملیات تعمیراتی بر روی مخازن سوخت گاز بایستی پس از تخلیه کامل گاز مخزن صورت پذیرد.

ب - چاله سرویس:

ماده ۳۷-

روشنایی داخل چاله سرویس باید از نوع ثابت بوده به نحوی که کارگر از دید کافی برخوردار باشد.

ماده ۳۸-

نصب آستانه در اطراف دهانه چاله سرویس به منظور جلوگیری از سقوط خودرو به داخل چاله سرویس الزامی است.

ماده ۳۹-

قراردادن و اتیار کردن وسایل و اشیاء غیرضرور در داخل چاله سرویس ممنوع است.

ماده ۴۰-

بدنه چاله سرویس باید از مصالحی ساخته شود که به آسانی قابل شستشو و نظافت باشد.

ماده ۴۱-

کف چاله سرویس باید دارای کفشی و درجه تخلیه فاضلاب باشد.

ماده ۴۲-

قرار دادن مواد قابل اشتعال و انفجار در داخل چاله سرویس ممنوع است.

ماده ۴۳-

محل قرارگیری کمپرسور هوا باید مجزا از چاله سرویس باشد.

ماده ۴۴-

ابعاد چاله سرویس باید طوری طراحی شود که کارگر در زمان ورود و خروج یا حرکت در زیر خودرو با بدنه آن برخورد نکند.

ماده ۴۵-

دهانه چاله سرویس باید مجهز به درپوش مناسب باشد.

ماده ۴۶-

به منظور ورود و خروج کارگران به داخل چاله سرویس باید در هر دو طرف اقدام به تعبیه پلکان مناسب نمود.

ماده ۴۷-

نصب آینه برای جلوگیری از انحراف خودرو در جلوی چاله سرویس الزامی است.

ماده ۴۸-

مخزن تخلیه روغن باید دارای شیر تخلیه و لوله انتقال روغن سوخته باشد.

ج - باطری سازی:

ماده ۴۹-

در کارگاه باطری سازی هنگام آماده سازی مایع باطری باید اسید به آب و به صورت قطره ای افزوده گردد.

ماده ۵۰-

در کارگاه باطری‌سازی جهت تهیه آب باطری می‌بایست تهویه موضعی مناسب در نظر گرفته شود.

ماده ۵۱ -

باید هنگام جداکردن باطری به منظور جلوگیری از انفجار ناشی از تجمع گاز و خطرات ناشی از آن ابتدا قطب منفی و سپس قطب مثبت جداگردد، ضمناً هنگام نصب نیز ابتدا قطب مثبت و سپس منفی متصل گردد.

ماده ۵۲ -

ظروف نگهداری و انتقال اسیدها باید به در مقابل خوردگی مقاوم و در مقابل ضربات وارده از استحکام کافی برخوردار بوده و دارای برجسب مشخصات باشد.

ماده ۵۳ -

ایجاد جرقه و یا شعله در مجاورت باطری بدلیل وجود گازهای قابل اشتعال و انفجار ممنوع است.

ماده ۵۴ -

آزمایش میزان شارژ باطری از طریق برقراری اتصال کوتاه قطبهای مثبت و منفی آن ممنوع است.

د - پنچرگیری:

ماده ۵۵ -

محل نصب کمپرسور هوا باید به‌گونه‌ای باشد که کارگران در معرض آلودگی صوتی قرار نگیرند.

ماده ۵۶ -

شیرتخلیه کمپرسور هوای فشرده باید بطور متناوب باز شده و سویاپ اطمینان و فشارسنج آن کنترل گردد.

ماده ۵۷ -

اتوی پنچرگیری بایستی مجهز به سیستم ترموستات برای تنظیم دمای لازم باشد.

ماده ۵۸ -

قبل از خارج نمودن بچه‌رینگ، بایستی باد لاستیک به‌طور کامل تخلیه گردد.

ماده ۵۹ -

هنگام تعویض لاستیک باید تدابیر لازم برای جلوگیری از جابجایی ناگهانی خودرو در نظر گرفته شود.

ماده ۶۰ -

در هنگام کار با دستگاههای لاستیک درآرو پنچرگیر، باید از درگیری اعضای بدن با فکین و قطعات دستگاه ممانعت بعمل آید.

ماده ۶۱ -

هنگام کار بر روی بچه رینگ و تخلیه و یا تنظیم تراکم باد بایستی از حفاظ مناسب به منظور جلوگیری از پرتاب بچه رینگ استفاده کرد.

ماده ۶۲ -

تعویض یا تعمیر رینگهای مستعمل، شکسته، جوشی و دارای هرگونه نقصی باید فقط توسط افراد با تجربه انجام گیرد.

ماده ۶۳ -

باز و بسته کردن پیچ و مهره‌های چرخ‌ها بایستی به صورت ضربدری صورت پذیرد و پس از شل شدن رینگ اقدام به باز نمودن کامل مهره‌ها نمود.

ماده ۶۴-

در هنگام بالانس چرخ بایستی قاب حفاظتی دستگاه بر روی چرخ قرار گیرد.

ماده ۶۵-

برداشتن قاب حفاظتی دستگاه بالانس چرخ قبل از توقف کامل دستگاه ممنوع است.

فصل سوم - سایر مقررات

ماده ۶۶-

اتبار کردن مواد و لوازم یدکی، قطعات فرسوده و ضایعاتی، کارتن‌ها و جعبه‌ها بر روی سقف، جاله سرویس و همچنین در محوطه تعمیرگاه ممنوع است.

ماده ۶۷-

کلیه وسایل و تجهیزات مورد استفاده در تعمیرگاه باید در محل مناسب قرار داشته باشد.

ماده ۶۸-

روشن گذاشتن موتورهای احتراقی در محیط‌های بسته تحت هر عنوان ممنوع است.

ماده ۶۹-

استعمال دخانیات، افروختن آتش و شعله باز به عنوان گرمایش و همچنین استفاده از بخاریهای غیراستاندارد در داخل کارگاه ممنوع است.

ماده ۷۰-

ظروف بنزین، روغن و دیگر مواد قابل اشتعال باید در مکانی نگهداری شوند که از حرارت، شعله، جرقه و ضربه محفوظ باشند.

ماده ۷۱-

ظروف نگهداری مواد قابل اشتعال باید در بسته و مستحکم بوده و در برابر حرارت، شکستن و یا سوراخ شدن مقاوم باشد.

ماده ۷۲-

استفاده از مواد قابل اشتعال جهت شستشوی قطعات خودرو، اعضای بدن، لباس کار و کف و دیواره کارگاه ممنوع می‌باشد.

ماده ۷۳-

بدنه کلیه وسایل و تجهیزات فلزی و همچنین تاسیسات الکتریکی باید به سیستم اتصال به زمین موثر تجهیز شود.

ماده ۷۴-

قبل از انجام عملیات جوشکاری باید مواد قابل اشتعال و انفجار را از محل کار خارج نمود.

ماده ۷۵-

در زمان انجام عملیات جوشکاری، صافکاری، نقاشی و مکانیکی بایستی نسبت به جداکردن بسته‌های باتری اقدام نمود.

ماده ۷۶-

در عملیات جوشکاری استفاده از مولدهای استین غیراستاندارد ممنوع است.

ماده ۷۷-

برای روشن کردن سربیک جوشکاری باید از فندک مخصوص آن استفاده نمود.

ماده ۷۸-

جوشکاری باک و مخازن مواد قابل اشتعال و انفجار بدون رعایت اصول ایمنی جوشکاری ممنوع است.

ماده ۷۹-

استفاده از تنگ یا گیره برای اتصال شیرآلات کپسول‌ها تحت هر شرایطی ممنوع است.

ماده ۸۰-

برای شاسی‌کشی خودرو بایستی از تجهیزات ایمن و متناسب با نوع کار استفاده نمود.

ماده ۸۱-

دستگاههای شاسی‌کش قلاب‌دار باید مجهز به شیطانک باشد.

ماده ۸۲-

اتاق رنگ بایستی مجهز به پرده آب و تهویه موضعی باشد، به نحوی که ذرات رنگ در محیط پراکنده نشود.

ماده ۸۳-

کارگاه رویه‌دوزی بایستی دارای تهویه موثر برای خروج بخارات و گازها بوده و استفاده از بنزین و دیگر مواد قابل اشتعال به عنوان رقیق‌کننده چسب ممنوع است.

ماده ۸۴-

شینگ‌های انتقال آب در کارواش‌ها باید از نوع فشار قوی باشد.

ماده ۸۵-

پست و کلیه متعلقات شینگ‌های آب تحت فشار بایستی متناسب با نوع کار و فشار آب باشد.

ماده ۸۶-

انجام کلیه امور تعمیراتی خودرو در معابر عمومی ممنوع است.

ماده ۸۷-

ورود و نگهداری حیوانات در داخل تعمیرگاه مطلقاً ممنوع است.

ماده ۸۸-

مسئولیت اجرای مواد مندرج در این آیین‌نامه با کارفرمای کارگاه بوده و در صورت وقوع هرگونه حادثه در محل کارگاه که به دلیل عدم رعایت این مواد باشد علاوه بر جرائم متعلقه قانونی مکلف به جبران خسارت زیان دیده می‌باشد.

[امضاء]

این آیین‌نامه مشتمل بر ۳ فصل و ۸۸ ماده به استناد مواد ۸۵ و ۹۱ قانون کار جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۵/۴/۱۳۸۷ شورایعالی حفاظت فنی مورد تصویب و در تاریخ ۸/۵/۱۳۸۷ به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی رسیده‌است.